

Dato: 29. februar 2008
Kontor: Administrationsafdelingen
Sagsnr.: 2007-0259-0024
Dok.: TFO40174

Flerårsaftale for kriminalforsorgen for 2008 – 2011

Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance er enige om en ny fireårig aftale for kriminalforsorgen.

Hurtig indsættelse af dømte og en sikker og effektiv strafafsoning skal kombineres med gode muligheder for misbrugsbehandling, uddannelse og gradvis udslusning, så færrest mulige begår ny kriminalitet. De ansatte skal have gode og sikre arbejdsforhold, og de bygnings- og sikkerhedsmæssige rammer skal være i orden.

Flerårsaftalen 2004-2007 indebar en markant styrkelse af kriminalforsorgens bevillinger. Udgangspunktet for arbejdet i de kommende fire år er derfor gunstigt. Venterkøen er afviklet, belægget i fængsler og arresthuse er normaliseret, og der er balance mellem den forventede tilgang af straf og den nuværende afsoningskapacitet på ca. 4.150 pladser. Der er indført behandlingsgaranti for stofmisbrugere i fængslerne, og kriminalforsorgen driver nu i alt 45 forskellige behandlingstilbud rundt omkring i landet. Sikkerheden i fængsler og arresthuse er skærpet, det er besluttet at opføre et nyt lukket fængsel med mindst 250 pladser på Falster, og der er gennemført effektiviseringer for 40 mio. kr. årligt.

Parterne er enige om at videreføre styrkelsen af kriminalforsorgen og at iværksætte en række nye initiativer. I alt tilføres kriminalforsorgen 1.271,6 mio. kr. i perioden fra 2008 til 2011, heraf 206,6 mio. kr. til nye initiativer. Endvidere frigøres og omprioriteres 102,1 mio. kr. Der investeres i aftaleperioden 200 mio. kr. i bygningsforbedringer og ny teknologi mv.

Kriminalforsorgens bevillinger 2008-2011

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011
Driftsbevilling	2.549,6	2.579,5	2.581,0	2.584,5

Anm.: Af den samlede bevilling til kriminalforsorgen i 2008-2011 er 15,7 mio. kr. i 2008 og 19,7 mio. kr. årligt i 2009-2011 finansieret i forbindelse med aftale om udmøntning af satspuljen for 2008. Satspuljebevillingen anvendes til et screeningsprojekt for psykisk syge og til videreførelse af Familiehuset Engelsborg mv.

Der udarbejdes en plan for den konkrete udmøntning af initiativerne i flerårsaftalen, jf. nedenfor. Udmøntningsplanen forelægges forligspartierne til godkendelse.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Bedre uddannelse og arbejdsmiljø

Uddannelse og rekruttering af personale

Den nuværende grunduddannelse, som er ca. 10 år gammel, matcher ikke i tilstrækkelig grad de krav, som stilles til arbejdet i fængslerne i dag, og kriminalforsorgens muligheder for at rekruttere og fastholde fængselsfunktionærer skal forbedres. Af hensyn til arbejdsmiljøet er der bl.a. behov for at forbedre de dele af uddannelsen, som skal sikre, at nyansatte har den nødvendige psykiske robusthed, evner for konfliktløsning og samarbejde samt multikulturel forståelse. Uddannelsen bør også i højere grad åbnes op over for det øvrige uddannelsessystem, så faglig merit til og fra andre relevante uddannelser kan optjenes og overføres, og mulighederne for praktikvejleder- og kollegastøtteordninger bør udnyttes fuldt ud. Endelig bør det sikres, at ansatte, der arbejder med særligt krævende indsatte, får den nødvendige kompetenceudvikling for at modvirke psykisk nedslidning.

God ledelse på alle niveauer er centralt for både et godt arbejdsmiljø og en effektiv rekruttering. Kriminalforsorgens lederuddannelser, som er langt mindre omfattende end f.eks. politiets, bør derfor også styrkes.

Der afsættes 3 mio. kr. i 2008, 27 mio. kr. i 2009, 30 mio. kr. i 2010 og 15 mio. kr. i årene herefter til gennemførelse af en reform af grunduddannelsen, der bl.a. skal omfatte nye ansættelsesprocedurer, ændring af undervisningsforløbene, en ny model for styring og opfølgning i forhold til nyansatte og 8 ugers yderligere grunduddannelse og indledende skoleforløb på 20 uger.

Der afsættes endvidere 4 mio. kr. i 2008 og 5 mio. kr. årligt herefter til opprioritering af lederuddannelsen på alle niveauer og kompetenceudvikling i håndtering af særligt krævende indsatte, så de ansatte kan fastholde og udvikle et tilstrækkeligt fagligt niveau.

I alt afsættes 94 mio. kr. i aftaleperioden.

Forebyggelse af nedslidning og nedbringelse af sygefravær

Kriminalforsorgens medarbejdere skal på den ene side varetage kontrol og sikkerhedsopgaver og på den anden side støtte og motivere de indsatte til en kriminalitetsfri tilværelse. Det stiller høje krav til personalet, som er særligt udsatte for fysisk og psykisk nedslidning. Der er behov for en ekstra indsats, som sætter ind på flere fronter for at styrke arbejdsmiljøet og nedbringe sygefraværet. Der afsættes derfor:

- 29 mio. kr. i perioden til reduktion af alenearbejde på udsatte steder og øget brug af supervision. Bevillingen afsættes med 7 mio. kr. årligt i 2008-10 og 8 mio. kr. årligt herefter.
- 7 mio. kr. i perioden til oprettelse og drift af en central HR-enhed, der skal forstærke og koordinere indsatsen på sygefraværsområdet og øge personalesikkerheden. Bevillingen afsættes med 1 mio. kr. i 2008 stigende til 2 mio. kr. årligt i 2009-2011.

I alt afsættes 36 mio. kr. i aftaleperioden.

Styrket sikkerhed

Efterretningsystem og overfaldsalarmer

Med indførelsen af nul tolerance over for narko i fængsler og arresthuse er bl.a. den fysiske sikkerhed i fængsler og arresthuse skærpet ved opsætning af net og hegn, metaldetektorer og bagagescannere. Hertil kommer lovinitiativer med kriminalisering af fangeflugt og administrative initiativer i form af yderligere sektionering af fængselsafdelinger, konvertering af åbne fængselspladser til halvlukkede pladser og skærpede afsoningsvilkår for negativt stærke indsatte. På trods af et øget antal afsonere, er antallet af undvigelse, udgangsmisbrug og overgreb mod personalet således væsentligt reduceret i de senere år.

Der er imidlertid behov for fortsat fokus på personalets sikkerhed, så den positive udvikling i retning af færre tilfælde af vold og trusler mod personalet kan fastholdes og forstærkes. En effektiv og retvisende vurdering af indsatte, som udgør en særlig risiko for personalet eller i relation til undvigelse, er i den forbindelse helt centralt.

Der afsættes derfor 3,1 mio. kr. i 2008, 2,2 mio. kr. i 2009 og 2,7 mio. kr. i årene herefter til anskaffelse og drift af et it-understøttet underretnings-system til indsamling og strukturering af oplysninger, som vil kunne anvendes til at underbygge risikovurderinger på bestemte gruppe af indsatte, forebygge kriminalitet og forhindre undvigelse og andre alvorlige episoder i fængslerne. Selve investeringen i systemet udgør 4,5 mio. kr.

For at kunne opretholde et højt sikkerhedsniveau er det desuden helt centralt, at personalet råder over moderne og effektivt alarmudstyr i tilfælde af overfald og optøjer mv. Et optimalt alarmsystem med såkaldt ægte lokation, dvs. nøjagtig angivelse af alarm i bygninger med krypterede signaler, findes i dag kun i dele af kriminalforsorgen.

Der afsættes derfor 5,4 mio. kr. i 2008, 10,5 mio. kr. i 2009, 10,3 mio. kr. i 2010 og 10,0 mio. kr. i årene herefter til anskaffelse og drift af nye personoverfaldsalarmer. Selve investeringen i personoverfaldssystemet udgør 35,4 mio. kr.

I alt afsættes 46,9 mio. kr. i aftaleperioden.

Særligt sikrede arrestpladser i Nyborg Statsfængsel

Kriminalforsorgen har i de seneste år fået nye kategorier af indsatte såsom krigsforbrydere, terrordømte og andre særligt belastede kriminelle. Kriminalforsorgen har tilsvarende oplevet en stigning i banderelateret kriminalitet og særligt personfarlige og undvigelsestruede indsatte. For at forhindre undvigelse, og for at sikre orden og konsekvens i fængslerne, er det nødvendigt, at særligt farlige eller negativt styrende arrestanter og indsatte kan anbringes i særlige i afdelinger med et højt sikkerhedsniveau og udvidet bemanning.

Der er i de senere år taget en række initiativer i kriminalforsorgen med henblik på, at sådanne grupper af arrestanter og indsatte kan udskilles og anbringes i mindre, særligt bevogtede enheder – herunder i den særligt sikrede afdeling i Statsfængslet Østjylland og i Politigårdens Fængsel.

Det er imidlertid helt centralt for både politiet og kriminalforsorgen, at denne mulighed for at adskille og sektionere visse arrestanter og indsatte under skærpet bevogtning er til rådighed over hele landet.

Der afsættes derfor 1,1 mio. kr. i 2008 og 5,8 mio. kr. i årene herefter til etablering (forrentning og afskrivning) og drift af 12 særligt sikrede arrestpladser i Nyborg Statsfængsel samt yderligere sektionering af eksisterende afdelinger. Udgifterne til selve etableringen af pladserne udgør 19,6 mio. kr.

I alt afsættes 18,5 mio. kr. i aftaleperioden.

Bekæmpelse af ekstremisme og radikalisering

Efter straffuldbyrdsloven og De Europæiske Fængselsregler har indsatte ret til at deltage i gudstjenester med en præst eller lignende fra eget trossamfund.

Både præster i Folkekirken og forkyndere fra andre trossamfund spiller således en vigtig rolle i fængselslivet, der for mange indsatte er forbundet med usikkerhed og psykiske belastninger. Det er imidlertid helt afgørende, at trosdyrkelse og forkyndelse i fængslerne foregår på en sådan måde, at forkyndelsen bidrager til at modvirke enhver form for ekstremisme og radikalisering, og at fængslernes ledelse har mulighed for at kontrollere dette.

Imamer, der virker i fængslerne, skal derfor underkastes en grundig godkendelsesprocedure, som sikrer de nødvendige danskfærdigheder, kendskab til kriminalforsorgen og viden om og indsigt i danske samfundsforhold. Vedkommendes holdninger til kriminalforsorgens arbejde skal vurderes, og der skal foretages en egentlig sikkerhedsvurdering i hvert enkelt tilfælde.

Gejstlige handlinger og prædiken skal foregå på dansk. Kun hvor helt særlige hensyn tilsiger det, bl.a. i Ellebæk (Center Sandholm) og Københavns Fængsler, hvor mange indsatte ikke taler dansk, kan gejstlige handlinger foregå på andre sprog. Det samme gælder bønner, som ifølge Islam skal afsiges på arabisk. Personalet i fængslet skal have mulighed for at følge med i alle gejstlige handlinger og eventuelt optage disse, hvis det skønnes nødvendigt – f.eks. med henblik på oversættelse.

Der afsættes 1,5 mio. kr. årligt i 2008 og 2009 og 2 mio. kr. årligt i årene herefter til særlige godkendelsesprocedurer for Imamer og andre forkyndere samt skærpet overvågning af religiøse handlinger i fængslerne.

I alt afsættes 7 mio. kr. i aftaleperioden.

Uddannelse, udslusning og behandling

Uddannelse og udslusning af indsatte

Kriminalforsorgens hovedopgave er at medvirke til at begrænse kriminalitet ved at fuldbyrde de straffe, som domstolene idømmer, med den nødvendige kontrol og sikkerhed, og samtidig støtte og motivere de dømte til gennem personlig og social udvikling at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

For at begge led i hovedopgaven kan opfyldes effektivt, er det nødvendigt, at de indsatte kan tilbydes relevant uddannelse under afsoningen, og at der allerede tidligt i forløbet kan etableres et smidigt og velfungerende samarbejde med den indsatte hjemkommune, så et sammenhængende uddannelses- og udslusningsforløb kan planlægges uden risiko for, at det efterfølgende må afbrydes som følge af praktiske forhindringer og økonomiske eller administrative barrierer.

Internetbaseret undervisning i fængslerne er i dag kun muligt i begrænset omfang af sikkerhedsmæssige årsager. Dette lægger en række begrænsninger på kriminalforsorgens muligheder for at modernisere undervisningen i fængslerne og i højere grad benytte sig af fjernundervisning og e-læring, som den indsatte kan fortsætte efter afsoningsforløbet.

Der bør derfor etableres et system til netbaseret undervisning i fængslerne, som fuldt ud tager højde for de særlige sikkerhedsforhold, som er nødvendige i fængslerne, herunder bl.a. at der kun gives adgang til udvalgte og kontrollerede hjemmesider på Internettet. Et sådant system vil gøre det muligt for indsatte, der ikke har mulighed for frigang til uddannelse uden for fængslet, at påbegynde uddannelse som fjernundervisning under afsoningen. Al anvendelse af de sikrede PC-netværk skal logges, og loggen skal både kunne kontrolleres stikprøvevis og ved mistanke om misbrug.

I fortsættelse af det igangværende pilotprojekt "God løsladelse", som forventes at komme med anbefalinger på gode samarbejdsmetoder og ideer ultimo 2008, vil kriminalforsorgen desuden iværksætte et udredningsarbejde, som på grundlag heraf, og med inddragelse af alle relevante aktører, skal kortlægge de væsentligste barrierer i det nuværende samarbejde med kommunerne og komme med forslag til, hvordan de kan fjernes.

Endelig vil kriminalforsorgen tage de initiativer, der er nødvendige for at sikre, at reglerne for uddannelses- og beskæftigelsesvederlag til indsatte er indrettet således, at de ikke unødigt modvirker indsatte valg af uddannelse frem for beskæftigelse.

Der afsættes 6,1 mio. kr. i 2009, 8,9 mio. kr. i 2010 og 13,7 mio. kr. i årene herefter til etablering og drift af særligt sikrede PC-undervisningsnetværk i kriminalforsorgens institutioner. Selve investeringen i systemet udgør 15,1 mio. kr.

I alt afsættes 28,7 mio. kr. i aftaleperioden.

Bedre dokumentation og evaluering af behandlingsindsatsen

Antallet af forskellige behandlingsprogrammer i kriminalforsorgen er i de senere år udvidet ganske betragteligt, herunder ikke mindst som led i indførelsen af behandlingsgarantien for stofmisbrugere i fængslerne. Som følge heraf er behovet for en effektiv, central dokumentation og evaluering af de enkelte programmer tilsvarende vokset.

Der afsættes derfor 1 mio. kr. i 2009 og 2 mio. kr. årligt herefter til oprettelse og drift af en central dokumentations- og evalueringsenhed, som ved systematisk brug af bl.a. effektmålinger skal sikre, at ressourcerne på behandlingsområdet anvendes der, hvor de gør mest gavn.

I alt afsættes 5 mio. kr. i aftaleperioden.

Tidssvarende bygninger og ny teknologi

Bygningsforbedringer

Med opførelsen af det nye fængsel i Østjylland og det kommende fængsel på Falster er der taget afgørende skridt i retning af en grundlæggende fornyelse af de lukkede fængsler. Der er imidlertid behov for en ekstra indsats for at sikre, at også den øvrige del af kriminalforsorgens bygninger er i en god og sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

Der afsættes 0,6 mio. kr. i 2008 stigende til 4,1 mio. kr. årligt fra 2011 (i alt 9,5 mio. kr.) til afskrivninger og renteudgifter af en samlet investering på 80 mio. kr. til større renoveringsarbejder over de næste 4 år i bl.a. Vestre Fængsel, Statsfængslet i Nyborg, Anstalten ved Herstedvester, de åbne fængsler og arresthussektoren, herunder også renovering af undervisningslokaler. Hertil kommer 1,7 mio. kr. årligt fra 2009 (i alt 5,1 mio. kr.), som bl.a. skal sikre, at kvindelige afsonere på Anstalten ved Herstedvester kan tilbydes beskæftigelses- og fritidsaktiviteter adskilt fra mændene og mere samvær med børn og børnebørn, herunder ved bygningsmæssige forbedringer for i alt 16 mio. kr.

I alt afsættes 14,6 mio. kr. i aftaleperioden til bl.a. afskrivninger og renteudgifter af en samlet investering på 96 mio. kr. i perioden.

IT-modernisering

Med udviklingen af de nye IT-systemer til politiet og domstolene, der bl.a. sker som led i politi- og domstolsreformen, skabes der mulighed for, at udvekslingen af oplysninger og data som led i straffesagsbehandlingen fremover i højere grad kan ske digitalt.

For at etablere den nødvendige adgang til kriminalforsorgens IT-systemer i den forbindelse, og for at videreudvikle kriminalforsorgen som en moderne arbejdsplads, investeres der i aftaleperioden i alt 29,2 mio. kr. i udvikling af bl.a. bedre integration og ekstern adgang til kriminalforsorgens IT-systemer.

Der afsættes 0,9 mio. kr. i 2008 stigende til 12,2 mio. kr. i 2011.

I alt afsættes 27 mio. kr. i aftaleperioden til navnlig afskrivninger og rentudgifter af en samlet investering på 29,2 mio. kr. i perioden.

Øvrige tiltag

Strengere straffe for ulovlig besiddelse af skydevåben og knive på offentlige steder

Straffen for ulovlig besiddelse af skydevåben og knive på offentlige steder foreslås skærpet. Strafskærpelserne forventes at medføre en forøgelse af strafmassen, når de er slået fuldt igennem. Med den nuværende belægssituation i kriminalforsorgen kan forøgelsen rummes inden for den eksisterende kapacitet. Kriminalforsorgen følger løbende belægsudviklingen, og Rigsadvokaten vil følge effekten af strafs-kærpelserne.

Styrket ledelse og juridisk sagsbehandling i arresthusene

Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2008 stigende til 4,5 mio. kr. årligt fra 2010 til gennemførelse af en ledelses- og sagsbehandlingsreform i arresthussektoren, som bl.a. vil indebære, at landets 36 arresthuse indtil videre inddeles i 3 områder, der hver især ledes af en juridisk uddannet arrestinspektør, som får det øverste lokale ledelsesansvar for bl.a. behandlingen af klient- og personalesager og gennemførelsen af mål- og resultatkrav mv.

I alt afsættes 14,5 mio. kr. i aftaleperioden.

Flere afsoningspladser i Grønland

Der afsættes 3,5 mio. kr. årligt fra 2009 til oprettelse og drift af yderligere 10 afsoningspladser i Sisimiut, så der kan sikres den nødvendige balance mellem den voksende tilgang af straf og det samlede antal afsoningspladser i Grønland.

Der afsættes herudover 6 mio. kr. i 2008 til fortsat afvikling af venterkøen i Grønland ved forlængelse af driften af den midlertidige anstalt i Kangerlussuaq med yderligere 4 måneder.

I alt afsættes 16,5 mio. kr. i aftaleperioden.

Finansiering af kriminalforsorgens flerårsaftale

Parterne er enige om følgende finansiering af flerårsaftalen:

Effektivisering af indkøb i selvejende institutioner (2. fase)

Den 1. januar 2008 er der trådt indkøbsaftaler i kraft i anden fase af statens indkøbsprogram på områderne telefoni, hjemmearbejdspladser, datakommunikation, servere, storage (datalagring) og PC'er. Parterne er enige om, at de selvejende institutioner omfattes af anden fase af statens indkøbsprogram. Dermed frigøres 378 mio. kr. i 2008-2011.

Oprettelse af administrative fællesskaber for ungdomsuddannelsesinstitutioner

Der er enighed om at etablere administrative fællesskaber på ungdomsuddannelserne (de almene gymnasier, erhvervsskolerne, social- og sundhedsskolerne og voksenuddannelsescentrene). Oprettelsen af administrative fællesskaber medfører en budgetforbedring på 437 mio. kr. over perioden 2008-2011.

Afskaffelse af tilskud til almennyttige foreninger

Parterne er enige om at afskaffe et tilskud til almennyttige foreninger og institutioner. Nedlæggelsen medfører en budgetforbedring på 15 mio. kr. årligt. Dette skal ses i sammenhæng med, at de økonomiske forhold for foreninger mv. de seneste år er forbedret med indførelsen af delvis kompensation for købsmoms og fordobling af skattefradrag for gaver til velgørende foreninger. I alt frigøres 60 mio. kr. i aftaleperioden.

Effektivisering af indkøb i staten (2. fase)

Parterne er enige om, at der medgår en andel af provenuet fra 2. fase af statens indkøbsprogram svarende til 397 mio. kr. i 2008-2011 til finansiering af flerårsaftalen.

Sygeberedskab, fælles administration og udvidelse af fodlænkeordningen

Der gennemføres effektiviseringer i kriminalforsorgen ved omlægninger i sygeberedskabet og sammenlægning af administrative fællesfunktioner. Muligheden for afsoning med elektronisk fodlænke foreslås udvidet, så ordningen fra 1. juli 2008 omfatter alle domme, der afsiges med en straf på op til 3 måneder, uanset den dømtes alder. I alt frigøres 46,1 mio. kr. i aftaleperioden.

Frasalg af ejendom og udnyttelse af udisponerede midler

Der frasælges en række grunde og bygninger i kriminalforsorgen, hvilket forventes at indbringe op til 115 mio. kr. Herved spares omkostninger på 6,5 mio. kr. årligt faldende til ca. 2 mio. kr. årligt over 50 år. Herudover anvendes fra 2010 hidtil udisponerede midler på 15 mio. kr. årligt. I alt frigøres 56 mio. kr. i aftaleperioden.

Øvrigt

Forligsområdet vil være omfattet af generelle tekniske korrektioner og generelle tværgående effektiviseringsinitiativer i forbindelse med finanslovsprocesser mv.